

P.O. PREZESA
PROKURATORII GENERALNEJ
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Marek Miller

Warszawa, dnia 10 stycznia 2019 r.

KR-71-55/18/GMA

ROZSTRZYGNIĘCIE Nr ~~39/2018~~ ^{1/2019}

Na podstawie art. 24 i art. 4 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 2261 ze zm.) w zw. z § 38 ust. 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 maja 2017 r. w sprawie zakresu i trybu współdziałania Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej z innymi podmiotami przy wykonywaniu zadań (Dz. U. poz. 939) oraz art. 6 ust. 1 w zw. z art. 35 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. poz. 2260) oraz na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 8 oraz art. 4 pkt 9b¹ ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2204),

po rozpoznaniu z urzędu czy Prezydent m.st. Warszawy, czy Wojewoda Mazowiecki, jest właściwy do złożenia na podstawie art. 679 k.p.c. wniosku o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego dla W P w W z 22 lutego 2007 r. (I Ns 945/06) o stwierdzeniu nabycia spadku po M E zmarłej 15 stycznia 1944 r. oraz wniosku o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego dla W P z 10 października 2002 r. (II Ns 1422/02) o stwierdzenie nabycia spadku po H M zmarłym w dniu 9 maja 1946 r.

po zajęciu stanowiska przez Prezydenta m.st. Warszawy oraz Wojewodę Mazowieckiego

wskazuję Prezydenta m. st. Warszawy jako podmiot właściwy do reprezentowania Skarbu Państwa w sprawie złożenia na podstawie art. 679 k.p.c. wniosku o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego dla W P w W z 22 lutego 2007 r. (I Ns 945/06) o stwierdzeniu nabycia spadku po M E zmarłej 15 stycznia 1944 r. oraz wniosku o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego dla W P z 10 października 2002 r. (II Ns 1422/02) o stwierdzenie nabycia spadku po H M zmarłym w dniu 9 maja 1946 r.

P.O. PREZESA
Prokuraturii Generalnej
Rzeczypospolitej Polskiej
Marek Miller

UZASADNIENIE

Prezydent m.st. Warszawy pismem z dnia 29 listopada 2018 r. (SD-WS-I.6841.803.2018.PNI) wystąpił o wskazanie z urzędu przez Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 24 ustawy z 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: ustawa o PGRP) organu właściwego do złożenia wniosku o zmianę postanowień sądów rejonowych (wymienionych w sentencji rozstrzygnięcia) o stwierdzeniu nabycia spadku. Jak wyjaśnił Prezydent m.st. Warszawy, M E zmarła 15 stycznia 1944 r., a H M zmarł 9 maja 1946 r. Zgodnie z wyjaśnieniami Prezydenta m.st. Warszawy, obie osoby były współwłaścicielami (mogły być współwłaścicielami) nieruchomości położonej przy ul. N (ozn. hip. 1598). Zdaniem Wnioskodawcy zachodzi prawdopodobieństwo, że spadki po ww. osobach mogą być spadkami bezdziedzicznymi. Jak przyjął Prezydent m.st. Warszawy, w skład spadku nieruchomość nie wchodziła, gdyż z mocy prawa (dekretu z 26 października 1945 r. „dekret warszawski”) przeszła na własność najpierw gminy, a później Skarbu Państwa. Nie jest w szczególności „nieruchomością” ekspektatywa (roszczenie) z art. 7 dekretu warszawskiego.

W świetle powyższego stanu faktycznego Prezydent m.st. Warszawy uznał, że skoro w skład spadku nie wchodziła nieruchomość, to nie on jest właściwy do zainicjowania postępowania w sprawie zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku tylko Wojewoda Mazowiecki.

Wojewoda Mazowiecki pismem z 2 stycznia 2019 r. (BKOP-VII.0551.1.106.2018) wskazał, że nie jest możliwe poczynienie jednoznacznych ustaleń na podstawie wniosku Prezydenta m.st. Warszawy. W związku z tym brak właściwości Wojewody i to nie on jest organem właściwym dla zainicjowania postępowania w sprawie zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. Jednocześnie, to właśnie starosta dysponuje pełną wiedzą na temat nieruchomości w zasobie i w przypadku powzięcia informacji o konieczności zainicjowania postępowania, to on powinien taki wniosek składać.

Prezes Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej po zapoznaniu się ze stanowiskami zainteresowanych organów wydał rozstrzygnięcie mając na względzie następujące okoliczności.

Zarówno w judykaturze jak i w doktrynie ugruntowane jest stanowisko, że sąd w postępowaniu cywilnym powinien z urzędu dbać o prawidłową reprezentację Skarbu Państwa. Jednocześnie przyjmuje się, że sąd nie jest uprawniony do rozstrzygania sporów kompetencyjnych z zakresu reprezentacji procesowej Skarbu Państwa, a tego typu spory powinny być rozstrzygane poza systemem ochrony sądowej, w ramach wewnętrznej struktury organizacyjnej administracji publicznej.

Zgodnie z art. 4 ust. 4 pkt 2 ustawy o PGRP, do zadań Prezesa Prokuraturii Generalnej należy rozstrzyganie sporów kompetencyjnych w zakresie reprezentacji procesowej Skarbu Państwa. Z kolei art. 24 ustawy stanowi, że Prezes Prokuraturii Generalnej z urzędu lub na wniosek sądu

wskazuje, który organ jest właściwy do podejmowania czynności procesowych za Skarb Państwa, przy czym szczegółowy tryb postępowania w sprawie regulują § 38 - 40 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 maja 2017 r. w sprawie zakresu i trybu współdziałania Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesa Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej z innymi podmiotami przy wykonywaniu zadań (Dz. U. poz. 939).

Przepis art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (z.z.m.p.u.) ustanawia regułę, że organy administracji publicznej oraz inne podmioty uprawnione na podstawie przepisów odrębnych do reprezentowania Skarbu Państwa reprezentują Skarb Państwa zgodnie z ich właściwością i w zakresie określonym w przepisach odrębnych.

Rozstrzygając spór kompetencyjny między jednostkami organizacyjnymi należy ustalić co jest przedmiotem danego postępowania sądowego (także tego, które ma dopiero zostać wszczęte), a następnie jakie są powiązania między zakresem kompetencji jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa a przedmiotem postępowania sądowego. Jeśli istnieje przepis, który przesądza powiązanie danego przedmiotu postępowania z działalnością jednostki organizacyjnej, wówczas należy jedynie przeprowadzić proces subsumcji stanu faktycznego (przedmiotu postępowania) do przepisu kompetencyjnego.

Zgodnie z art. 35 ust. 1 pkt 2 z.z.m.p.u., do czasu rozstrzygnięcia o sposobie zagospodarowania mienia państwowego, właściwy wojewoda reprezentuje Skarb Państwa w odniesieniu do spadków przypadających Skarbowi Państwa, w tym długów spadkowych, z zastrzeżeniem kompetencji przyznanych starostom wykonującym zadania z zakresu administracji rządowej oraz konsulom. Powyższy przepis określa zatem generalną kompetencję wojewody w zakresie reprezentowania Skarbu Państwa w sprawach o stwierdzenie nabycia spadku przez Skarb Państwa, ale z wyłączeniem przypadków, w których kompetencję tę zastrzeżono dla starosty.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, z zastrzeżeniem wyjątków wynikających z przepisów tej ustawy oraz odrębnych ustaw, organem reprezentującym Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami jest starosta, wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej. Z kolei zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 8 u.g.n. starostowie gospodarują zasobem nieruchomości Skarbu Państwa w tym podejmują czynności w postępowaniu sądowym, w szczególności w sprawach dotyczących własności lub innych praw rzeczowych na nieruchomości oraz o stwierdzenie nabycia spadku.

Powyższa regulacja ustawy o gospodarce nieruchomościami wskazuje, że jeśli w skład spadku wchodzi nieruchomość (w szczególności prawo własności), to reprezentację procesową Skarbu Państwa w sprawach o stwierdzenie nabycia spadku wykonuje starosta wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej. Prowadzenie postępowania zmierzającego do ustalenia, że Skarb Państwa jest spadkobiercą w odniesieniu do spadku, w skład którego wchodzi nieruchomość, oznacza w istocie gospodarowanie nieruchomościami. Nabycie nieruchomości przez Skarb

Państwa następuje z mocy samego prawa, a postanowienie o stwierdzenie nabycia spadku ma charakter jedynie potwierdzający zaistnienie tego skutku.

Zgodnie z art. 718 Kodeksu Napoleona „otwierają się spadki przez śmierć naturalną i cywilną”. Jak wynika z ustaleń poczynionych przez samego Prezydenta m.st. Warszawy, w skład spadku po M E wchodziła nieruchomości (udział we współwłasności) przy ul. N

Jako miarodajną dla oceny czy w skład spadku wchodzi nieruchomości należy uznać datę otwarcia spadku. Data ta jest jednoznaczna i określa każdorazowo skład danej masy spadkowej. To jaki zostanie zastosowany tryb dziedziczenia i czy spadek zostanie uznany za wakujący a następnie bezdziedziczny zależy od różnych czynników. Przesądzone to zostanie dopiero w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku lub o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. Nie można zatem antycypować wyników takiego postępowania. W chwili otwarcia spadku, w 1944 r., według informacji przedstawionych przez Prezydenta m. st. Warszawy, w skład spadku wchodziła nieruchomości, a zatem to Prezydent m.st. Warszawy (jako wykonujący zadania starosty z zakresu administracji rządowej) jest organem, który powinien reprezentować Skarb Państwa w sprawie wniosku o zmianę prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku na podstawie art. 679 k.p.c.

W odniesieniu do spadku po H M , został on otwarty już po wejściu w życie dekretu warszawskiego. Mimo to jednak, nadal w skład spadku mogły wchodzić nieruchomości (np. budynki znajdujące się na gruncie warszawskim lub inne nieruchomości), ale nie ulega wątpliwości, że spadek obejmował istotne prawa do nieruchomości, choć nie były to prawa rzeczowe. Pośrednio jednak roszczenia wchodzące w skład spadku związane były z nieruchomościami. W tle całego zagadnienia zawsze pozostawała nieruchomości. Przy tak zarysowanym stanie faktycznym, bliższy związek ze sprawą ma starosta, który posiada generalną kompetencję związaną z gospodarowaniem nieruchomościami Skarbu Państwa.

Z powyższych względów rozstrzygnięto jak na wstępie.

p. PREZESA
Prokuratury Generalnej
Rzeczypospolitej Polskiej
Marek Maier